

Pripomínáme si 100. výročie prvého rozhlasového vysielania na území Slovenska	2
Online, eastmag.sk, 19. 12. 2025, 10:00	
Strategická investícia do budúcnosti: Slovensko otvára bránu do vesmírneho biznisu, aj s podporou UNIZA	2
Online, nextech.sk, 19. 12. 2025, 10:38	
Prvé Fórum Gotion-Slovensko o batériách	3
Online, sav.sk, 19. 12. 2025, 16:05	
Predvianočné ranné Ladenie - Kultúrny denník - Rádio Devín	3
Online, stvr.sk, 19. 12. 2025, 17:00	
Archívne dedičstvo chcú uchrániť pred škatuľami. V Košiciach digitalizujú modernou metódou	4
Online, korzar.sme.sk, 19. 12. 2025, 17:55	
Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku zaznelo pred 100 rokmi od Košíc	7
Online, bleskovky.zoznam.sk, 20. 12. 2025, 9:03	
Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku zaznelo pred 100 rokmi od Košíc	7
Online, tasr.sk, 20. 12. 2025, 9:03	
Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku zaznelo pred 100 rokmi od Košíc	8
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 20. 12. 2025, 9:03	
Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku zaznelo pred 100 rokmi. Viete odkiaľ?	8
Online, zenymeste.sk, 20. 12. 2025, 9:25	
Od prvého pokusného rozhlasového vysielania pri Košiciach ubehlo už celé storočie, čo ako prvé počuli poslucháči? 9	
Online, koscak.sk, 20. 12. 2025, 10:38	
Storočná história rozhlasového vysielania na Slovensku je spojená s Košicami	10
Online, kosiceonline.sk, 20. 12. 2025, 13:34	
Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku zaznelo pred 100 rokmi	10
Online, teraz.sk, 21. 12. 2025, 6:45	
Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku zaznelo pred 100 rokmi História	11
Online, zivotpo.sk, 21. 12. 2025, 8:58	
Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku začalo pred 100 rokmi v Košiciach: Toto zaznelo v éteri	12
Online, cas.sk, 21. 12. 2025, 10:00	
Zažili sme unikát, aký inde na Slovensku nenájdete: V decembri sme sa ocitli v srdci džungle, zaplatíte 8 eur	12
Online, interez.sk, 21. 12. 2025, 19:40	

Pripomíname si 100. výročie prvého rozhlasového vysielania na území Slovenska

📅 19. 12. 2025, 10:00, Zdroj: eastmag.sk , Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: **372 GRP: 0,01 OTS: 0,00 AVE: 89 EUR**

Pripomíname si 100. výročie prvého rozhlasového vysielania na území Slovenska

Pridajte komentár

3 min. čítania

Fenoménu rozhlasového vysielania pretrváva vo svete už vyše sto rokov – historicky prvá rozhlasová stanica KDKA spustila vysielanie z Pittsburghu 2. novembra 1920 a čoskoro sa rozhlas začal rozvíjať aj vo vtedajšej Československej republike – v roku 1923 sa začalo vysielanie z Prahy a o tri roky aj z Bratislavy. Prvé pokusy o rozhlasové vysielanie na Slovensku sa však uskutočnili na druhom konci republiky – v Haniske pri Košiciach.

„Stalo sa tak zásluhou košických poštových technikov a úradníkov presne pred sto rokmi – v dňoch 20. až 22. decembra 1925 – v priestoroch rádiotelegrafickej a rádiotelefonickej ústredne v Haniske pri Košiciach, a to v rámci propagácie rádiofonie, ako sa táto novinka vtedy označovala,“ hovorí Marián Gladiš z Filozofickej fakulty **UPJŠ** v Košiciach a dodáva, že pracovníci Riaditeľstva pôšt a telegrafov v Košiciach na tento účel prispôbili vysielaciu na riadenie leteckej prevádzky na trase Praha – Košice – Moskva.

Prihláste sa do newslettera

Súhlasím so spracovaním mojej e-mailovej adresy na zasielanie newslettera - Zásady ochrany osobných údajov – newsletter EastMag.

„Vďaka zachovaným svedectvám účastníkov prvého pokusného vysielania vieme, že išlo o nemecký vysielateľ Telefunken s výkonom 10 kilowattov, ktorý mal jednoduché zariadenie. Košickí technici teda nemali problém s jeho adaptáciou na rozhlasové vysielanie,“ približuje M. Gladiš s tým, že prvý pokus o rozhlasové vysielanie na Slovensku sa začal 20. decembra 1925 o 9.30 hod. na frekvencii, na ktorej vysielala Budapešť. Dobová tlač zaznamenala, že sa ozvala slabá počuteľná reprodukováaná hudba, ktorá s malými prestávkami znela až do desiatej, keď sa ozvalo: „Haló – rádio – Košice – Haniska.“

REKLAMA

Prvé pokusy o rozhlasové vysielanie mali svoje technické limity, čo sa prejavilo napríklad aj na tom, že spočiatku bolo problémom rozoznať, či hovorí muž alebo žena. Do éteru hrala opereta Johanna Straussa ml. Netopier a tiež árie z opery Otta Nicolaiho Veselý paničky windsorské, ktoré púšťali z druhej strany gramoflatne. Košické pokusné vysielanie bolo možné zachytiť aj na amatérsky vyrobené antény, preto jeho tvorcovia vyzývali poslucháčov, aby im poslali spätnú väzbu, kde je ich vysielanie dostupné. Ozval sa im dokonca šľachtic z južného Poľska, ktorý tvorcom telegraficky oznámil, že ich veľmi dobre počuje.

tlačová správa

Autor: [Zobraziť všetky články](#) || [tlačová správa](#) || [tlačová správa](#) | [Zobraziť všetky články](#)

Strategická investícia do budúcnosti: Slovensko otvára bránu do vesmírneho biznisu, aj s podporou UNIZA

📅 19. 12. 2025, 10:38, Zdroj: nextech.sk , Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Rektorát UPJŠ**, Kľúčové slová: **rektor UPJŠ**

Dosah: **6 212 GRP: 0,14 OTS: 0,00 AVE: 338 EUR**

Strategická investícia do budúcnosti: Slovensko otvára bránu do vesmírneho biznisu, aj s podporou UNIZA

Európska vesmírna agentúra (ESA) oslavuje svoje 50. výročie a tento dôležitý moment v sebe nesie aj príležitosť pre Slovensko. V priestoroch Technickej univerzity v Košiciach bolo dňa 4. decembra 2025 totiž slávnostne otvorené ESA Business Incubation Centre Slovakia (ESA BIC Slovakia), motor pre inovácie. Slovenská republika teda urobila zásadný krok k posilneniu svojej prítomnosti na mape európskeho vesmírneho priemyslu.

Centrum má za úlohu posilniť postavenie vesmírnych podnikateľov a inovátorov a poskytnúť priamu podporu pre vznik 25 nových vesmírnych firiem. Práve tieto spoločnosti budú v najbližších piatich rokoch kľúčovými nositeľmi inovácií a tvorcami pracovných miest s vysokou pridanou hodnotou.

Niels Eldering, vedúci oddelenia podnikania a podnikateľskej inkubácie v Európskej vesmírnej agentúre (ESA): „S ESA BIC Slovakia rozširujeme európsku kapacitu meniť odvážne myšlienky na reálne firmy a urýchľovať tvorbu pracovných miest s vysokou pridanou hodnotou v jednom z najrýchlejšie rastúcich sektorov v Európe. Slovenskí podnikatelia majú teraz priamu bránu do komercializačného ekosystému ESA, čo im umožní rýchlejšie rásť, preniknúť na globálne trhy a prispieť k strategickej autonómii Európy vo vesmíre. Toto centrum nie je len investíciou do startupov, ale aj investíciou do budúcej konkurencieschopnosti Európy.“

Otvorenie centra je strategickou investíciou do slovenskej ekonomiky. Sieť ESA BIC v Európe preukázala, že vesmírne technológie generujú hmatateľný rast. Startupy v sieti ESA BIC prilákali v rokoch 2020 až 2024 súkromné investície vo výške viac ako 1,54 miliardy EUR. Okrem toho táto sieť za posledných 5 rokov vytvorila a udržala viac ako 6 300 vysokokvalifikovaných pracovných miest, čím pomáha udržať talenty v Európe.

Súčasnou otvorenou ESA BIC Slovakia bolo aj historické spustenie prvej otvorenej výzvy a jej predstavenie. Záujemcovia o inkubáciu majú možnosť predložiť svoje projekty do 15.2.2026 formou kompletného balíka dokumentov, ktorý zahŕňa podnikateľský plán (business plan), inkubačný návrh (incubation proposal) a sprievodný list (cover letter).

Implementáciu projektu zabezpečuje Východoslovenský vesmírny klaster (ESSC), ktorý združuje najsilnejších hráčov inovačného ekosystému v regióne. Jeho zakladajúcimi členmi sú: Technická univerzita v Košiciach (TUKE), Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (**UPJŠ**), Slovenská akadémia vied (SAV): Ústav experimentálnej fyziky, Deutsche Telekom IT Solutions Slovakia a SARIO. Klaster vedie národné konzorcium v úzkej spolupráci so Slovenskou technickou univerzitou v Bratislave (STU) a Žilinskou univerzitou v Žiline (UNIZA), čím vytvára celonárodný „Trojuholník inovácií“.

„Slovenskí inovátori majú konečne možnosť ukázať svoje nápady a schopnosti v tak rýchlo vyvíjajúcom sa sektore, akým je vesmírny sektor. Vytvorenie pracovných miest s prísľubom udržania talentov tu u nás doma je vítaným krokom do budúcnosti pre celé Slovensko a som rád, že Žilinská univerzita je toho súčasťou,“ hovorí prof. Ing. Ján Čelko, CSc., **rektor** UNIZA.

Žilinská univerzita v Žiline je moderná vysoká škola univerzitného typu s bohatou tradíciou. Na šiestich fakultách (Fakulta prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov, Strojnícka fakulta, Fakulta elektrotechniky a informačných technológií, Stavebná fakulta, Fakulta bezpečnostného inžinierstva, Fakulta riadenia a informatiky) a dvoch ústavoch (Výskumný ústav vysokohorskej biológie, Ústav mediamatiky a kultúrneho dedičstva) aktuálne vzdeláva takmer 7 800 študentov spolu v 203 akreditovaných študijných programoch vo všetkých formách a stupňoch vysokoškolského štúdia. Na Žilinskej univerzite v Žiline úspešne ukončilo štúdium viac ako 95 000 absolventov, z toho takmer 2000 zahraničných. Na univerzite pôsobí 1 400 zamestnancov, z toho 541 vysokoškolských učiteľov. Svojou viac ako sedemdesiatročnou históriou zaujíma popredné miesto v slovenskom vysokoškolskom priestore, a to nielen počtom študentov, ponukou akreditovaných študijných programov, ale najmä výraznými výskumnými a medzinárodnými aktivitami.

Žilinská univerzita v Žiline

Autor: Žilinská univerzita v Žiline | Všetky autorove články

Prvé Fórum Gotion-Slovensko o batériách

19. 12. 2025, 16:05, Zdroj: [sav.sk](#), Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: 9 033 GRP: 0,20 OTS: 0,00 AVE: 391 EUR

Prvé Fórum Gotion-Slovensko o batériách

19. 12. 2025 | videné 197-krát

V pondelok 15. decembra 2025 sa v priestoroch Centra pre využitie pokročilých materiálov SAV, v. v. i., (CEMEA SAV, v. v. i.), v Bratislave na Patrónke uskutočnilo 1. Fórum Gotion-Slovensko o batériách.

Na fóre sa prezentovali príspevky o výskume v Gotion, Y-Lab, Inobat, CEMEA SAV, v. v. i., a vysokých škôl STU v Bratislave a **UPJŠ** v Košiciach. Účelom podujatia bolo oboznámiť sa s výskumom v oblasti batérií a vytypovať témy výskumu pre budúcu spoluprácu. Fórum bolo plné diskusií a poskytlo dobrý základ na budúcu spoluprácu.

Podujatia sa zúčastnili zástupcovia Gotion Steven Cai a Guannan Zhu, štátny tajomník Ministerstva hospodárstva SR Vladimír Šimoňák, predseda SAV Martin Venhart, riaditeľ CEMEA SAV, v. v. i., Miroslav Hnatko, a Karol Fröhlich, Pavol Šajgalík za CEMEA SAV, v. v. i., a ďalší, ako aj firmy Inobat a Gotion Inobat Battery, Pavol Krokoš a Patrik Križanský (SEVA).

Spracoval: Karol Fröhlich, CEMEA SAV, v. v. i.

Foto: Martin Bystriansky

Súvisiace články

Autor: CSČ - VS SAV

Predvianočné ranné Ladenie - Kultúrny denník - Rádio Devín

19. 12. 2025, 17:00, Zdroj: [devin.stvr.sk](#), Vydavateľ: **Slovenská televízia a rozhlas**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Fakulty a ústavy UPJŠ**, Kľúčové slová: **Marián Gladiš**

Dosah: 88 882 GRP: 1,98 OTS: 0,02 AVE: 511 EUR

Predvianočné ranné Ladenie - Kultúrny denník - Rádio Devín

Facebook Instagram

Pozývame vás na live predvianočné Ranné ladenie s Hanou Rodovou do Veľkého rozhlasového štúdia v Košiciach.

Naživo bude hrať Skyva & HERband a v rozhovoroch sa predstavia hostia: kurátor Tomáš Tóth, historik **Marián Gladiš**, dramaturg Peter Himič a redaktorka Jana Pataráková.

Tešíme sa na vás ráno 23. decembra od 7:00 do 10:00.

Živé vysielanie ????

Rádio Devín 02:00 - Euroclassic Nocturno

Rozhlas

Archívne dedičstvo chcú uchrániť pred škatuľami. V Košiciach digitalizujú modernou metódou

📅 19. 12. 2025, 17:55, Zdroj: korzar.sme.sk , Vydavateľ: Petit Press, a.s., Autor: Elena Danková, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika

Dosah: 65 189 GRP: 1,45 OTS: 0,01 AVE: 785 EUR

Archívne dedičstvo chcú uchrániť pred škatuľami. V Košiciach digitalizujú modernou metódou

Pomôže AI zachrániť naše písomné dedičstvo?

V Štátnom archíve v Košiciach ležia kilometre škátul s písomnými dokumentmi. Vyhľadávajú ich napríklad občania pri vybavovaní dokumentácie k rôznym životným situáciám alebo historici pri svojom výskume.

Projekt ArchAlve spája archív, výskumníka z univerzity a inovačnú spoločnosť, aby otestoval nový spôsob, ako pomocou moderných technológií, nástrojov s podporou umelej inteligencie a ľudskej expertízy zachrániť, roztriediť a sprístupniť čo najviac z tohto písomného dedičstva skôr, než bude neskoro.

Miera digitalizácie verejných služieb je dnes jedným z meradiel vyspelosti krajiny. Medzinárodné rebríčky sledujú, kde sa dá s úradmi vybaviť čo najviac vecí elektronicky. Investori prirodzene smerujú tam, kde to ide rýchlo a jednoducho. K tomu patria aj moderné archívy, ktoré vedia rýchlo dodať spoľahlivú informáciu.

O tom, ako k tomu môže prispieť projekt ArchAlve, hovorí v rozhovore pre Korzár MARTIN PEKÁR, profesor slovenských dejín na Filozofickej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** a zodpovedný vedúci projektu.

V rozhovore sa dočítate:

Aký veľký je archívny dlh Slovenska,

čo dokáže zo zdigitalizovaných dokumentov vyťažiť AI,

či hrozí zničenie písomného dedičstva,

či prídu archivári o prácu kvôli AI,

čo prinesie pre ľudí digitalizácia archívov.

Archívny dlh sa často spomína ako abstraktné číslo. Čo si pod tým má predstaviť bežný človek?

Najprv musím povedať, že štátne archívy sú dôležitou súčasťou infraštruktúry štátu, len nie sú také viditeľné ako cesty či nemocnice. V archívoch sú uložené dokumenty, ktoré potrebujeme napríklad pri priznaní dôchodku, pri dokazovaní vlastníctva nehnuteľnosti alebo pri overovaní rozhodnutí úradov.

Zároveň sú tam jedinečné historické pramene, ktorých štúdium tvorí základ práce historikov. Archívne dokumenty však majú širší celospoločenský význam, pretože udržiavajú informačnú kontinuitu, a tým prispievajú k chodu štátu a budovaniu našej kolektívnej identity. V neposlednom rade sú súčasťou svetového písomného dedičstva.

Termín archívny dlh znamená, že dokumentov v archíve pribúda rýchlejšie, ako ich archivári stíhajú spracovať a sprístupniť. Ak by sme dnes nespracované škatule s archívnymi dokumentmi postavili do jedného radu, hovoríme v rámci celého Slovenska o desiatkach kilometrov nespracovaných dokumentov. A každý rok pribúdajú ďalšie. Nespracované dokumenty nie sú bežne prístupné verejnosti ani

bádateľom. Môžu tiež byť v zlom fyzickom stave, čo urýchľuje ich degradáciu.

Ako konštatujú aj viaceré oficiálne dokumenty, Slovensko v digitalizácii archívov zaostáva. V čom je najväčší problém?

Zjednodušene povedané, problémy sú dva – finančný a technologický. V mnohých krajinách sa digitalizácia archívnych dokumentov robí dlhodobo a systematicky. Na Slovensku zatiaľ digitalizácia prebieha prevažne na báze jednotlivých projektov, pomaly a nerovnomerne. Často ide len o jednoduché skenovanie bez toho, aby bol digitálny súbor strojovo čitateľný, aby z neho boli vyťažované dáta, aby bol prepojený s archívnymi pomôckami, prípadne ľahko verejne dostupný.

Existencia jednoduchého skenu problém archívneho dlhu nerieši. Ak sa v ňom nedá vyhľadávať, chýbajú metadáta, teda informácie o tom, čo daný dokument obsahuje, k čomu patrí a ako súvisí s inými dokumentmi, vznikajú len „digitálne škatule“.

Archivár aj bádateľ sú na tom v praxi veľmi podobne. Odpadne síce fyzická manipulácia so škatuľami a dokumentmi, avšak odborné činnosti ostávajú rovnako náročné. To je jeden z dôvodov, prečo sme sa v projekte ArchAlve rozhodli zamerať na celý proces digitálneho spracovania dokumentov, nie len na rýchlosť skenovania.

Projekt ArchAlve, na ktorom spolupracujete, má tento stav zmeniť. Čo je jeho hlavným cieľom?

Cieľom projektu ArchAlve je vytvoriť a otestovať nový pracovný tok (workflow), ktorý spojí automatizované digitálne spracovanie dokumentov s odbornou prácou archivárov. Nejde o jednorazovú akciu typu „preskenujeme jeden archívny fond“, ale o návrh komplexného riešenia a nového digitalizačného štandardu, ktorý sa bude dať použiť opakovane v rôznych archívoch, prípadne aj v inom prostredí.

Naše riešenie má ambíciu pokrývať celý reťazec: od analýzy a výberu dokumentov, cez vysokorýchlostnú digitalizáciu státisícov strán, ich zoradenie, až po rozpoznanie textu, tvorbu a validáciu metadát a návrh elektronickej archívnej pomôcky (inventára). Zároveň berie do úvahy historickú hodnotu dokumentov a archívne štandardy.

Ako taký pracovný tok vyzerá v praxi? V čom je iný než doterajšie postupy?

Na začiatku sa spraví analýza archívnych dokumentov. Zistí sa historická hodnota, typ, formát a fyzický stav dokumentov, ich čitateľnosť či špecifiká písma. Na základe toho sa nastaví plán digitálneho spracovania a technické parametre tak, aby nedošlo k poškodeniu vzácných dokumentov a aby bol celý proces čo najefektívnejší.

Nasleduje fáza vysokorýchlostnej digitalizácie. V projekte chceme výsledne spracovať súbor približne pol milióna strán. Keďže ide o aplikovaný výskum a experimentálny vývoj, budeme testovať rôzne spôsoby, ako zefektívniť celý proces.

V praxi to znamená, že skúšobne naskenujeme až okolo jeden a pol milióna strán. Používame produkčný skener navrhnutý na nepretržitú prevádzku, ktorý pri formáte A4 zvládne za minútu spracovať viac ako dvesto strán. Ide o prístroj a riešenie, vďaka ktorému sa archivári budú môcť viac venovať odbornej práci a menej fyzickej manipulácii s materiálom.

Rozpoznávanie textu zabezpečuje kombinácia OCR a nástrojov umelej inteligencie, ktoré z dokumentov „vyťahujú“ základné údaje, navrhujú metadáta a triedia dokumenty do naprogramovanej štruktúry. Archivár do procesu vstupuje ako expert, ktorý na základe poznania historického kontextu a obsahu dokumentov kontroluje, opravuje a rozhoduje v nejasných prípadoch.

Technológia robí rutinnú, opakovateľnú prácu, človek nesie zodpovednosť za kvalitu a interpretáciu. Výsledkom nebude súbor jednoduchých skenov, ale digitalizáty s metadátami a napokon elektronický inventár, v ktorom sa bude dať systematicky vyhľadávať.

Projekt prepája štátny archív, univerzitu a inovačnú firmu. Prečo je takáto spolupráca dôležitá?

Každý z partnerov prináša do projektu niečo, čo ostatní nemajú. Štátny archív v Košiciach prináša dokumenty, poznanie archívnej praxe a zodpovednosť za písomné dedičstvo. Firma zasa disponuje infraštruktúrou a know-how pri spracovaní veľkých objemov dát.

Moja expertíza ako zodpovedného riešiteľa projektu je prirodzene spojená s **Univerzitou Pavla Jozefa Šafárika**, kde pôsobím na Filozofickej fakulte ako vedúci Katedry histórie. Popri výskume politických a sociálnych dejín 20. storočia sa venujem otázkam kvality vzdelávania a prenosu digitálnych kompetencií do prostredia humanitných vied. Univerzita však v tomto projekte nefiguruje ako partner, ale ako jeden z odberateľov výsledkov výskumu.

Kombinácia týchto troch pohľadov umožní vytvoriť riešenie, ktoré je podložené vedecky, realizovateľné technicky a overiteľné v praxi. Nie je preto náhoda, že projekt uspel vo veľmi konkurenčnej grantovej výzve Agentúry pre podporu vedy a výskumu. Som presvedčený, že práve kombinácia verejného, akademického a komerčného sektora bola jednou zo silných stránok projektu. Ide o dobrý príklad prepojenia komerčného sektora s verejným záujmom.

Akú úlohu v projekte zohráva spoločnosť CeDiTra, a. s.?

CeDiTra je žiadateľom projektu a technologicko-inovačným partnerom. Prevádzkuje plnohodnotné digitalizačné centrum s rôznymi typmi skenerov, hardvérovou a softvérovou infraštruktúrou, bezpečným úložiskom dát, ktoré spĺňa požiadavky archívnej legislatívy. Bez tejto nákladnej infraštruktúry by sa výskum a vývoj nemohli realizovať.

Zároveň samotný projekt nie je financovaný iba z verejných zdrojov. CeDiTra ho spolufinancuje. Dáva k dispozícii nielen vlastnú infraštruktúru. Ale v zmysle pravidiel grantovej výzvy znáša i časť nákladov na techniku, vývoj a odborný personál.

Pre firmu je to dlhodobá investícia do výskumu a do riešení, ktoré bude vedieť neskôr ponúknuť ďalším archívom a iným pamäťovým inštitúciám. Pre verejný sektor to znamená, že výstupy projektu vznikajú v inovatívnom prostredí, ktoré je pripravené preniesť ich do praxe.

Pre spoločnosť CeDiTra nejde o prvú spoluprácu so štátnym archívom. Už pred podaním projektu ArchAlve začala na základe zmluvy bezodplatne pilotne digitalizovať fond Košická župa.

Zdôrazňujete, že súčasťou projektu je vzdelávanie. Čo to konkrétne znamená pre archivárov?

Technológie samy osebe nestačia. Ak chceme, aby sa výstup projektu reálne ujal, potrebujeme posilniť digitálne kompetencie ľudí, ktorí s ním budú pracovať. V projekte preto počítame so vzdelávaním pracovníkov archívov aj verejnej správy. Vzdelávanie nebude izolovaný seminár, ale súčasť každodennej praxe.

Archivári sa budú učiť priamo pri testovaní na reálnych dokumentoch. Cieľom je, aby po skončení projektu nezostal v archíve „čierny box“, ale tím ľudí, ktorí mu rozumejú a vedú ho ďalej rozvíjať. Kvalitné ľudské zdroje sú zárukou udržateľnosti projektu.

Pri vzdelávaní sa črtá možnosť užšej spolupráce s **Univerzitou Pavla Jozefa Šafárika**, ktorá má rozsiahle skúsenosti so vzdelávaním v oblasti rozvoja digitálnych kompetencií. Projektu hrá do karát nový vysokoškolský zákon, pretože zavádza mikroosvedčenia a krátke študijné programy.

Ak sa projekt podarí, ako môže ovplyvniť slovenské archívy v horizonte najbližších rokov?

Ak pracovný tok overíme v podmienkach Štátneho archívu v Košiciach, získame model, ktorý je možné prispôsobiť iným archívom na Slovensku a potenciálne aj v zahraničí. Stavíme na medzinárodných štandardoch, no zároveň reflektujeme špecifiká Slovenska – od historického vývoja, cez štruktúru archívnej siete, až po spôsob, akým funguje verejná správa.

Dôležité je, že nejde len o technológiu, ale o zmenu organizácie práce. Časť rutinných činností, ktoré dnes zaberajú väčšinu dňa – prekladanie papierov, prepisovanie údajov či manuálne vyhľadávanie – môže postupne nahradiť automatizácia.

Odborný personál v archíve sa tak bude môcť viac sústrediť na činnosti s vyššou pridanou hodnotou: okrem samotnej validácie dát napríklad na metodické usmerňovanie, hodnotenie archívnej hodnoty dokumentov, výskum, popularizáciu fondov, prácu s verejnosťou či školami a pod. To priamo prispieva k personálnemu rozvoju archivárov. Namiesto „nosičov škatúl“ a operátorov skenera sa z nich stávajú odborní garanti digitálneho archívnictva, bádatelia a inovátori.

Z dlhodobého hľadiska ide o krok k modernému archívnictvu, kde sa archívne dedičstvo neukladá len „do škatule“, ale cieľavedome sa uchováva a sprístupňuje v digitálnej podobe. Časť minulosti pravdepodobne už nezachrátime, pretože materiál fyzicky degraduje a dlh sa nedá vymazať zo dňa na deň.

Môžeme však vytvoriť systém, ktorý prestane problém odkladať a začne ho skutočne efektívne riešiť. Projekty ako ArchAlve ukazujú, že technológie, výskum a prax sa dajú spojiť tak, aby z toho profitovalo kultúrne dedičstvo, samotní archivári aj celá spoločnosť.

Prečo by digitalizácia archívov mala zaujímať bežného človeka?

Na prvý pohľad sa môže zdať, že archívy sú skladmi starých dokumentov pre historikov. V skutočnosti sa ich fungovanie môže dotknúť každého, kto si vybavuje dôchodok, potrebuje kópiu strateného vysvedčenia, rieši dedičstvo alebo sa zaujíma o minulosť svojej rodiny.

Archívny dlh sa dnes prejavuje tak, že mnohé dokumenty sú buď fakticky nedostupné, alebo vyhľadávanie v nich stojí nemalé úsilie. Do archívu musíte prísť spravidla osobne, čakať, kým archivár dokumenty nájde, a ani nemáte vopred istotu, že nájдете, čo potrebujete.

Riešením je digitalizácia, ale sama o sebe už dnes nestačí. Ak len oskenujeme strany, máme síce „obrázok“, ale nie komplexnú informáciu. Kľúčové sú metadáta, teda štruktúrované údaje o dokumente. Ak sa podarí náš pracovný tok realizovať v praxi, bude možné cielene vyhľadávať v dokumentoch podľa vybraných kritérií a veľkú časť dokumentov bude možné sprístupniť na diaľku.

Metadáta sú rovnako kľúčové pre výskum. Historik nemusí stráviť týždne prezeraním jednotlivých dokumentov v škatuliach. Vďaka metadátam dokáže rýchlo zistiť, ktoré dokumenty sú relevantné, a namiesto nekonečného hľadania dokumentov sa môže venovať ich analýze a interpretácii. Učiteľ dejepisu si cez elektronický inventár jednoducho vyhľadá dôležité pramene k učivu a môže skvalitniť svoju

výučbu.

Digitalizácia archívov spolu s kvalitnými metadátami teda nie je luxus pre úzky okruh odborníkov. Je to investícia do funkčnej verejnej správy, právnej istoty, transparentnosti a živej historickej pamäti. Profituje z nej celá spoločnosť.

Autor: Elena Danková

Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku zaznelo pred 100 rokmi od Košíc

20. 12. 2025, 9:03, Zdroj: bleskovky.zoznam.sk, Vydavateľ: Zoznam, s.r.o., Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Ďalšie zdroje: regiony.zoznam.sk
Dosah: 97 384 GRP: 2,16 OTS: 0,02 AVE: 1334 EUR

Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku zaznelo pred 100 rokmi od Košíc

História rozhlasového vysielania na Slovensku sa začala písať pred 100 rokmi. Prvé pokusné vysielanie zaznelo v éteri z Hanisky pri Košiciach.

„Stalo sa tak zásluhou košických poštových technikov a úradníkov presne pred 100 rokmi - v dňoch 20. až 22. decembra 1925 - v priestoroch rádiotelegrafickej a rádiotelefonickej ústredne v Haniske pri Košiciach, a to v rámci propagácie rádiofonie, ako sa táto novinka vtedy označovala,“ uviedol Marián Gladiš z Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (UPJŠ)**. Pracovníci Riaditeľstva pôšt a telegrafov v Košiciach na tento účel prispôsobili vysielač na riadenie leteckej prevádzky na trase Praha - Košice - Moskva. „Vďaka zachovaným svedectvám účastníkov prvého pokusného vysielania vieme, že išlo o nemecký vysielač Telefunken s výkonom desať kilowattov, ktorý mal jednoduché zariadenie. Košickí technici teda nemali problém s jeho adaptáciou na rozhlasové vysielanie,“ priblížil Gladiš, ktorý sa venuje dejinám žurnalistiky.

Prvý pokus o rozhlasové vysielanie sa začal 20. decembra 1925 o 9.30 h na frekvencii, na ktorej vysielala Budapešť. Dobová tlač zaznamenala, že sa ozvala slabo počuteľná reprodukováaná hudba, ktorá s malými prestávkami znela až do 10.00 h, keď sa ozvalo: „Haló - rádio - Košice - Haniska.“

Vtedajšie pokusy o rozhlasové vysielanie mali podľa Gladiša svoje technické limity, čo sa prejavilo napríklad aj na tom, že spočiatku bolo problém rozoznať, či hovorí muž alebo žena. Do éteru hrala opereta Johanna Straussa ml. Netopier a tiež árie z opery Otta Nicolaia Veselého paničky windsorské, ktoré púšťali z druhej strany gramoflatne. Košické pokusné vysielanie bolo možné zachytiť aj na amatérsky vyrobené antény, preto jeho tvorcovia vyzývali poslucháčov, aby im poslali spätnú väzbu, kde je ich vysielanie dostupné. Ozval sa im dokonca šľachtic z južného Poľska, ktorý tvorcom telegraficky oznámil, že ich veľmi dobre počuje.

V USA začala pittsburská stanica KDKA pravidelné rozhlasové vysielanie už 2. novembra 1920. Zanedlho sa rozhlas rozvíjal aj v Československu - v máji 1923 sa začalo vysielat z Prahy a o tri roky aj z Bratislavy.

Historická budova pri Košiciach, z ktorej zaznelo prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku, dodnes stojí a po nedávnej obnove je súčasťou budovaného závodu automobilky Volvo. Do prípravy areálu na výstavbu závodu slúžil objekt ako testovacia stanica Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho (ÚKSÚP).

AUTOR: ©Zoznam | ZDROJ: TASR

Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku zaznelo pred 100 rokmi od Košíc

20. 12. 2025, 9:03, Zdroj: tasr.sk, Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika
Dosah: 2 753 GRP: 0,06 OTS: 0,00 AVE: 236 EUR

Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku zaznelo pred 100 rokmi od Košíc

Košice 20. decembra (TASR) - História rozhlasového vysielania na Slovensku sa začala písať pred 100 rokmi. Prvé pokusné vysielanie zaznelo v éteri z Hanisky pri Košiciach. „Stalo sa tak zásluhou košických poštových technikov a úradníkov presne pred 100 rokmi - v dňoch 20. až 22. decembra 1925 - v priestoroch rádiotelegrafickej a rádiotelefonickej ústredne v Haniske pri Košiciach, a to v rámci propagácie rádiofonie, ako sa táto novinka vtedy označovala,“ uviedol Marián Gladiš z Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (UPJŠ)**. Pracovníci Riaditeľstva pôšt a telegrafov v Košiciach na tento účel prispôsobili vysielač na riadenie leteckej prevádzky na trase Praha - Košice - Moskva. „Vďaka zachovaným svedectvám účastníkov prvého pokusného vysielania vieme, že išlo o nemecký vysielač Telefunken s výkonom desať kilowattov, ktorý mal jednoduché zariadenie. Košickí technici teda nemali problém s jeho adaptáciou na rozhlasové vysielanie,“ priblížil Gladiš, ktorý sa venuje dejinám žurnalistiky. Prvý pokus o rozhlasové vysielanie sa začal 20. decembra 1925 o 9.30 h na frekvencii, na ktorej vysielala Budapešť. Dobová tlač zaznamenala, že sa ozvala slabo počuteľná reprodukováaná hudba, ktorá s malými prestávkami znela až do 10.00 h, keď sa ozvalo: „Haló - rádio - Košice - Haniska.“ Vtedajšie pokusy o rozhlasové vysielanie mali podľa Gladiša svoje technické limity, čo sa prejavilo napríklad aj na tom, že spočiatku bolo problém

rozoznať, či hovorí muž alebo žena. Do éteru hrala opereta Johanna Straussa ml. Netopier a tiež árie z opery Otta Nicolaia Veselého paničky windsorské, ktoré púšťali z druhej strany gramoplatne. Košické pokusné vysielanie bolo možné zachytiť aj na amatérsky vyrobené antény, preto jeho tvorcovia vyzývali poslucháčov, aby im poslali spätnú väzbu, kde je ich vysielanie dostupné. Ozval sa im dokonca šľachtic z južného Poľska, ktorý tvorcom telegraficky oznámil, že ich veľmi dobre počuje. V USA začala pittsburská stanica KDKA pravidelné rozhlasové vysielanie už 2. novembra 1920. Zanedlho sa rozhlas rozvíjal aj v Československu - v máji 1923 sa začalo vysielat z Prahy a o tri roky aj z Bratislavy. Historická budova pri Košiciach, z ktorej zaznelo prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku, dodnes stojí a po nedávnej obnove je súčasťou budovaného závodu automobilky Volvo. Do prípravy areálu na výstavbu závodu slúžil objekt ako testovacia stanica Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho (ÚKSÚP). hol

Autor: TASR

Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku zaznelo pred 100 rokmi od Košíc

20. 12. 2025, 9:03, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: **Tlačová agentúra Slovenskej republiky**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika**

Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku zaznelo pred 100 rokmi od Košíc

Košice 20. decembra (TASR) - História rozhlasového vysielania na Slovensku sa začala písať pred 100 rokmi. Prvé pokusné vysielanie zaznelo v éteri z Hanisky pri Košiciach.

„Stalo sa tak zásluhou košických poštových technikov a úradníkov presne pred 100 rokmi - v dňoch 20. až 22. decembra 1925 - v priestoroch rádiotelegrafickej a rádiotelefonickej ústredne v Haniske pri Košiciach, a to v rámci propagácie rádiofonie, ako sa táto novinka vtedy označovala,“ uviedol Marián Gladiš z Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (UPJŠ)**. Pracovníci Riaditeľstva pôšt a telegrafov v Košiciach na tento účel prispôbili vysielac na riadenie leteckej prevádzky na trase Praha - Košice - Moskva. „Vďaka zachovaným svedectvám účastníkov prvého pokusného vysielania vieme, že išlo o nemecký vysielac Telefunken s výkonom desať kilowattov, ktorý mal jednoduché zariadenie. Košickí technici teda nemali problém s jeho adaptáciou na rozhlasové vysielanie,“ priblížil Gladiš, ktorý sa venuje dejinám žurnalistiky.

Prvý pokus o rozhlasové vysielanie sa začal 20. decembra 1925 o 9.30 h na frekvencii, na ktorej vysielala Budapešť. Dobová tlač zaznamenala, že sa ozvala slabo počuteľná reprodukováaná hudba, ktorá s malými prestávkami znela až do 10.00 h, keď sa ozvalo: „Haló - rádio - Košice - Haniska.“

Vtedajšie pokusy o rozhlasové vysielanie mali podľa Gladiša svoje technické limity, čo sa prejavilo napríklad aj na tom, že spočiatku bolo problém rozoznať, či hovorí muž alebo žena. Do éteru hrala opereta Johanna Straussa ml. Netopier a tiež árie z opery Otta Nicolaia Veselého paničky windsorské, ktoré púšťali z druhej strany gramoplatne. Košické pokusné vysielanie bolo možné zachytiť aj na amatérsky vyrobené antény, preto jeho tvorcovia vyzývali poslucháčov, aby im poslali spätnú väzbu, kde je ich vysielanie dostupné. Ozval sa im dokonca šľachtic z južného Poľska, ktorý tvorcom telegraficky oznámil, že ich veľmi dobre počuje.

V USA začala pittsburská stanica KDKA pravidelné rozhlasové vysielanie už 2. novembra 1920. Zanedlho sa rozhlas rozvíjal aj v Československu - v máji 1923 sa začalo vysielat z Prahy a o tri roky aj z Bratislavy.

Historická budova pri Košiciach, z ktorej zaznelo prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku, dodnes stojí a po nedávnej obnove je súčasťou budovaného závodu automobilky Volvo. Do prípravy areálu na výstavbu závodu slúžil objekt ako testovacia stanica Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho (ÚKSÚP).

hol

Autor: HOL

Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku zaznelo pred 100 rokmi. Viete odkiaľ?

20. 12. 2025, 9:25, Zdroj: **zenyvmeste.sk**, Autor: **TASR**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika**

Dosah: **10 823 GRP: 0,24 OTS: 0,00 AVE: 414 EUR**

Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku zaznelo pred 100 rokmi. Viete odkiaľ?

Od autora

20. decembra 2025

Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku zaznelo pred 100 rokmi. Viete odkiaľ? Foto - archív ZvM

Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku malo svoje technické limity. Spočiatku bolo problém rozoznať, či hovorí muž alebo žena.

Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku

História rozhlasového vysielania na Slovensku sa začala písať pred 100 rokmi. Prvé pokusné vysielanie zaznelo v éteri z Hanisky pri Košiciach.

„Stalo sa tak zásluhou košických poštových technikov a úradníkov presne pred 100 rokmi – v dňoch 20. až 22. decembra 1925 – v priestoroch rádiotelegrafickej a rádiotelefonickej ústredne v Haniske pri Košiciach, a to v rámci propagácie rádiofonie, ako sa táto novinka vtedy označovala,“ uviedol Marián Gladiš z Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (UPJŠ)**.

Pracovníci Riaditeľstva pôšt a telegrafov v Košiciach na tento účel prispôbili vysielateľ na riadenie leteckej prevádzky na trase Praha – Košice – Moskva.

„Vďaka zachovaným svedectvám účastníkov prvého pokusného vysielania vieme, že išlo o nemecký vysielateľ Telefunken s výkonom desať kilowattov, ktorý mal jednoduché zariadenie. Košickí technici teda nemali problém s jeho adaptáciou na rozhlasové vysielanie,“ priblížil Gladiš, ktorý sa venuje dejinám žurnalistiky.

Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku malo svoje limity

Prvý pokus o rozhlasové vysielanie sa začal 20. decembra 1925 o 9.30 h na frekvencii, na ktorej vysielala Budapešť. Dobová tlač zaznamenala, že sa ozvala slabo počuteľná reprodukováaná hudba, ktorá s malými prestávkami znela až do 10.00 h, keď sa ozvalo: „Haló – rádio – Košice – Haniska.“

Vtedajšie pokusy o rozhlasové vysielanie mali podľa Gladiša svoje technické limity, čo sa prejavilo napríklad aj na tom, že spočiatku bolo problém rozoznať, či hovorí muž alebo žena.

Do éteru hrala opereta Johanna Straussa ml. Netopier a tiež árie z opery Otta Nicolaia Veselé paničky windsorské, ktoré púšťali z druhej strany gramoflatne. Košické pokusné vysielanie bolo možné zachytiť aj na amatérsky vyrobené antény, preto jeho tvorcovia vyzývali poslucháčov, aby im poslali spätnú väzbu, kde je ich vysielanie dostupné.

Ozval sa im dokonca šľachtic z južného Poľska, ktorý tvorcom telegraficky oznámil, že ich veľmi dobre počuje.

Pravidelné rozhlasové vysielanie od roku 1923

V USA začala pittsburská stanica KDKA pravidelné rozhlasové vysielanie už 2. novembra 1920. Zanedlho sa rozhlas rozvíjal aj v Československu – v máji 1923 sa začalo vysielateľ z Prahy a o tri roky aj z Bratislavy.

Historická budova pri Košiciach, z ktorej zaznelo prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku, dodnes stojí a po nedávnej obnove je súčasťou budovaného závodu automobilky Volvo. Do prípravy areálu na výstavbu závodu slúžil objekt ako testovacia stanica Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho (ÚKSÚP).

Autor: TASR

Od prvého pokusného rozhlasového vysielania pri Košiciach ubehlo už celé storočie, čo ako prvé počuli poslucháči?

📅 20. 12. 2025, 10:38, Zdroj: [kosicak.sk](https://www.kosicak.sk) 📄, Autor: Alexandra Hrešková, Sentiment: Pozitívny, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika**
Dosah: 6 442 GRP: 0,14 OTS: 0,00 AVE: 338 EUR

Od prvého pokusného rozhlasového vysielania pri Košiciach ubehlo už celé storočie, čo ako prvé počuli poslucháči?

Rozhlasové vysielanie má za sebou viac než storočnú históriu a jeho začiatky na území dnešného Slovenska sa viažu práve k východu republiky. Zatiaľ čo v bývalom Československu sa pravidelné vysielanie rozbehlo v roku 1923 v Prahe a v roku 1926 v Bratislave, úplne prvé pokusy o rozhlasové vysielanie sa uskutočnili ešte skôr – v decembri 1925 v Haniske pri Košiciach.

„Stalo sa tak zásluhou košických poštových technikov a úradníkov presne pred sto rokmi – v dňoch 20. až 22. decembra 1925 – v priestoroch rádiotelegrafickej a rádiotelefonickej ústredne v Haniske pri Košiciach, a to v rámci propagácie rádiofonie, ako sa táto novinka vtedy označovala,“ uvádza Marián Gladiš z Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Najprv sa ozvala hudba, potom hlásenie

Na vysielanie technici využili upravený vysielateľ, ktorý pôvodne slúžil na riadenie leteckej prevádzky na trase Praha – Košice – Moskva. „Išlo o nemecký vysielateľ Telefunken s výkonom 10 kilowattov, ktorý mal jednoduché zariadenie. Košickí technici teda nemali problém s jeho adaptáciou na rozhlasové vysielanie,“ pokračuje Gladiš.

Prvý pokus o rozhlasové vysielanie sa začal 20. decembra 1925 o 9:30 hod. na frekvencii, ktorú využívalo aj vysielanie z Budapešti. Dobová tlač zaznamenala, že sa ozvala slabo počuteľná reprodukováaná hudba a krátko nato aj hlásenie : „ Haló – rádio – Košice – Haniska . “ Do éteru znela opereta Johanna Straussa mladšieho Netopier či árie z opery Otta Nicolaia Veselé paničky windsorské, prehrávané z gramoplatní.

Hoci malo vysielanie výrazné technické limity a kvalita prenosu bola nízka, zachytiť ho bolo možné aj na amatérsky vyrobené antény. Tvorcovia preto vyzývali poslucháčov na spätnú väzbu, ktorá prichádzala aj zo zahraničia. Jedna z reakcií hovorila jasne – šľachtic z južného Poľska telegraficky odkázal, že košické vysielanie počuje „veľmi dobre“.

Dnes je rozhlasové vysielanie prirodzenou súčasťou každodenného života, bez ktorej si mnohí ľudia nevedia predstaviť ráno, cestu do práce ani bežný deň. Napriek nástupu digitálnych platforiem si rádio zachovalo svoje pevné miesto vďaka aktuálnym informáciám, hudbe, publicistike aj pocitu blízkosti, ktorý vytvára medzi moderátormi a poslucháčmi. Práve jeho dostupnosť, rýchlosť a schopnosť sprevádzať ľudí v rôznych situáciách z neho aj po sto rokoch robia médium, ktoré má naďalej silný spoločenský význam.

Autor: Alexandra Hrešková

Storočná história rozhlasového vysielania na Slovensku je spojená s Košicami

20. 12. 2025, 13:34, Zdroj: kosiceonline.sk, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika

Dosah: 3 180 GRP: 0,07 OTS: 0,00 AVE: 251 EUR

Storočná história rozhlasového vysielania na Slovensku je spojená s Košicami

Košice História

Zo začiatku malo technické limity.

Prvé pokusné rozhlasové vysielanie na Slovensku zaznelo 20. decembra 1925 o 9.30 hod. z Hanisky pri Košiciach. Išlo o frekvenciu, na ktorej vysielala Budapešť. Z dobovej tlače vyplýva, že sa ozvala slabo počuteľná reprodukováaná hudba, ktorá s malými prestávkami znela do 10.00 hod., kedy bolo počuť: „Haló – rádio – Košice – Haniska.“ Marián Gladiš z Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika** priblížil, že pracovníci Riaditeľstva pôšt a telegrafov v Košiciach na to prispôbili vysielateľ na riadenie leteckej prevádzky na trase Praha – Košice – Moskva:

„Stalo sa tak zásluhou košických poštových technikov a úradníkov presne pred sto rokmi – v dňoch 20. až 22. decembra 1925 – v priestoroch rádiotelegrafickej a rádiotelefonickej ústredne v Haniske pri Košiciach, a to v rámci propagácie rádiofonie, ako sa táto novinka vtedy označovala. Vďaka zachovaným svedectvám účastníkov prvého pokusného vysielania vieme, že išlo o nemecký vysielateľ Telefunken s výkonom desať kilowattov, ktorý mal jednoduché zariadenie. Košíckí technici teda nemali problém s jeho adaptáciou na rozhlasové vysielanie.“

Historická budova, z ktorej zaznelo prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku, je po nedávnej obnove súčasťou Volva / TASR

Rozhlasové vysielanie malo pred sto rokmi technické limity. Poslucháči mali problém rozoznať, či hovorí muž, alebo žena. Okrem iného si mohli vypočuť operetu Johanna Straussa ml. Netopier či árie z opery Otta Nicolaia Veselé paničky windsorské, ktoré púšťali z druhej strany gramoplatne. Vzhľadom na to, že košické pokusné vysielanie bolo možné zachytiť aj na amatérsky vyrobené antény, jeho tvorcovia vyzývali poslucháčov, aby im poslali spätnú väzbu, kde je ich vysielanie dostupné. Šľachtic z južného Poľska im oznámil, že ich veľmi dobre počuje.

Pittsburská stanica KDKA začala pravidelne vysielateľ 2. novembra 1920. V Československu sa začalo vysielateľ o tri roky neskôr, v máji 1923 z Prahy a o tri roky z Bratislavy. Historická budova pri Košiciach, z ktorej zaznelo prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku, je po nedávnej obnove súčasťou automobilky Volvo. Dvtedy bol testovacou stanicou Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho (ÚKSÚP).

Zdroj: TASR

Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku zaznelo pred 100 rokmi

21. 12. 2025, 6:45, Zdroj: teraz.sk, Vydavateľ: TERAZ MEDIA, a.s., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika

Dosah: 16 828 GRP: 0,37 OTS: 0,00 AVE: 612 EUR

Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku zaznelo pred 100 rokmi

Rozhlas, foto z archívu. Foto: TASR - Milan Kapusta

V USA začala pittsburská stanica KDKA pravidelné rozhlasové vysielanie už 2. novembra 1920.

21. decembra 2025 6:45

Košice 20. decembra (TASR) - História rozhlasového vysielania na Slovensku sa začala písať pred 100 rokmi. Prvé pokusné vysielanie zaznelo v éteri z Hanisky pri Košiciach.

„Stalo sa tak zásluhou košických poštových technikov a úradníkov presne pred 100 rokmi - v dňoch 20. až 22. decembra 1925 - v priestoroch rádiotelegrafickej a rádiotelefonickej ústredne v Haniske pri Košiciach, a to v rámci propagácie rádiofonie, ako sa táto novinka vtedy označovala,“ uviedol Marián Gladiš z Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (UPJŠ)**. Pracovníci Riaditeľstva pôšt a telegrafov v Košiciach na tento účel prispôbili vysielač na riadenie leteckej prevádzky na trase Praha - Košice - Moskva. „Vďaka zachovaným svedectvám účastníkov prvého pokusného vysielania vieme, že išlo o nemecký vysielač Telefunken s výkonom desať kilowattov, ktorý mal jednoduché zariadenie. Košickí technici teda nemali problém s jeho adaptáciou na rozhlasové vysielanie,“ priblížil Gladiš, ktorý sa venuje dejinám žurnalistiky.

Prvý pokus o rozhlasové vysielanie sa začal 20. decembra 1925 o 9.30 h na frekvencii, na ktorej vysielať Budapešť. Dobová tlač zaznamenala, že sa ozvala slabo počuteľná reprodukováaná hudba, ktorá s malými prestávkami znela až do 10.00 h, keď sa ozvalo: „Haló - rádio - Košice - Haniska.“

Vtedajšie pokusy o rozhlasové vysielanie mali podľa Gladiša svoje technické limity, čo sa prejavilo napríklad aj na tom, že spočiatku bolo problém rozoznať, či hovorí muž alebo žena. Do éteru hrala opereta Johanna Straussa ml. Netopier a tiež árie z opery Otta Nicolaia Veselého paničky windsorské, ktoré púšťali z druhej strany gramoplatne. Košické pokusné vysielanie bolo možné zachytiť aj na amatérsky vyrobené antény, preto jeho tvorcovia vyzývali poslucháčov, aby im poslali spätnú väzbu, kde je ich vysielanie dostupné. Ozval sa im dokonca šľachtic z južného Poľska, ktorý tvorcov telegraficky oznámil, že ich veľmi dobre počuje.

V USA začala pittsburská stanica KDKA pravidelné rozhlasové vysielanie už 2. novembra 1920. Zanedlho sa rozhlas rozvíjal aj v Československu - v máji 1923 sa začalo vysielať z Prahy a o tri roky aj z Bratislavy.

Historická budova pri Košiciach, z ktorej zaznelo prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku, dodnes stojí a po nedávnej obnove je súčasťou budovaného závodu automobilky Volvo. Do prípravy areálu na výstavbu závodu slúžil objekt ako testovacia stanica Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho (ÚKSÚP).

Autor: TASR

Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku zaznelo pred 100 rokmi | História

21. 12. 2025, 8:58, Zdroj: [zivotpo.sk](https://www.zivotpo.sk) , Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika**

Dosah: **29** GRP: **0,00** OTS: **0,00** AVE: **31** EUR

Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku zaznelo pred 100 rokmi | História

Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku zaznelo pred 100 rokmi

21.12.2025 Košice

Košice 20. decembra (TASR) - História rozhlasového vysielania na Slovensku sa začala písať pred 100 rokmi. Prvé pokusné vysielanie zaznelo v éteri z Hanisky pri Košiciach.

„Stalo sa tak zásluhou košických poštových technikov a úradníkov presne pred 100 rokmi - v dňoch 20. až 22. decembra 1925 - v priestoroch rádiotelegrafickej a rádiotelefonickej ústredne v Haniske pri Košiciach, a to v rámci propagácie rádiofonie, ako sa táto novinka vtedy označovala,“ uviedol Marián Gladiš z Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (UPJŠ)**. Pracovníci Riaditeľstva pôšt a telegrafov v Košiciach na tento účel prispôbili vysielač na riadenie leteckej prevádzky na trase Praha - Košice - Moskva. „Vďaka zachovaným svedectvám účastníkov prvého pokusného vysielania vieme, že išlo o nemecký vysielač Telefunken s výkonom desať kilowattov, ktorý mal jednoduché zariadenie. Košickí technici teda nemali problém s jeho adaptáciou na rozhlasové vysielanie,“ priblížil Gladiš, ktorý sa venuje dejinám žurnalistiky.

Prvý pokus o rozhlasové vysielanie sa začal 20. decembra 1925 o 9.30 h na frekvencii, na ktorej vysielať Budapešť. Dobová tlač zaznamenala, že sa ozvala slabo počuteľná reprodukováaná hudba, ktorá s malými prestávkami znela až do 10.00 h, keď sa ozvalo: „Haló - rádio - Košice - Haniska.“

Vtedajšie pokusy o rozhlasové vysielanie mali podľa Gladiša svoje technické limity, čo sa prejavilo napríklad aj na tom, že spočiatku bolo problém rozoznať, či hovorí muž alebo žena. Do éteru hrala opereta Johanna Straussa ml. Netopier a tiež árie z opery Otta Nicolaia Veselého paničky windsorské, ktoré púšťali z druhej strany gramoplatne. Košické pokusné vysielanie bolo možné zachytiť aj na amatérsky

vyrobené antény, preto jeho tvorcovia vyzývali poslucháčov, aby im poslali spätnú väzbu, kde je ich vysielanie dostupné. Ozval sa im dokonca šľachtic z južného Poľska, ktorý tvorcom telegraficky oznámil, že ich veľmi dobre počuje.

V USA začala pittsburská stanica KDKA pravidelné rozhlasové vysielanie už 2. novembra 1920. Zanedlho sa rozhlas rozvíjal aj v Československu - v máji 1923 sa začalo vysieľať z Prahy a o tri roky aj z Bratislavy.

Historická budova pri Košiciach, z ktorej zaznelo prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku, dodnes stojí a po nedávnej obnove je súčasťou budovaného závodu automobilky Volvo. Do prípravy areálu na výstavbu závodu slúžil objekt ako testovacia stanica Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho (ÚKSÚP).

Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku začalo pred 100 rokmi v Košiciach: Toto zaznelo v éteri

21. 12. 2025, 10:00, Zdroj: [cas.sk](#), Vydavateľ: FPD Media, a.s., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika
Dosah: 308 188 GRP: 6,85 OTS: 0,07 AVE: 1600 EUR

Prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku začalo pred 100 rokmi v Košiciach: Toto zaznelo v éteri

21. 12. 2025, 10:00

TASR

História rozhlasového vysielania na Slovensku sa začala písať pred 100 rokmi. Prvé pokusné vysielanie zaznelo v éteri z Hanisky pri Košiciach.

„Stalo sa tak zásluhou košických poštových technikov a úradníkov presne pred 100 rokmi - v dňoch 20. až 22. decembra 1925 - v priestoroch rádiotelegrafickej a rádiotelefonickej ústredne v Haniske pri Košiciach, a to v rámci propagácie rádiového, ako sa táto novinka vtedy označovala,“ uviedol Marián Gladiš z Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (UPJŠ)**.

Zdieľať

Prehrať video

Načítava sa

Pracovníci Riaditeľstva pôšt a telegrafov v Košiciach na tento účel prispôbili vysielateľ na riadenie leteckej prevádzky na trase Praha - Košice - Moskva. „Vďaka zachovaným svedectvám účastníkov prvého pokusného vysielania vieme, že išlo o nemecký vysielateľ Telefunken s výkonom desať kilowattov, ktorý mal jednoduché zariadenie. Košickí technici teda nemali problém s jeho adaptáciou na rozhlasové vysielanie,“ priblížil Gladiš, ktorý sa venuje dejinám žurnalistiky.

Prvý pokus o rozhlasové vysielanie sa začal 20. decembra 1925 o 9.30 h na frekvencii, na ktorej vysielala Budapešť. Dobová tlač zaznamenala, že sa ozvala slabo počuteľná reprodukováaná hudba, ktorá s malými prestávkami znela až do 10.00 h, keď sa ozvalo: „Haló - rádio - Košice - Haniska.“

Fero vyšiel na Devínsku Kobylu a zostal stáť ako prikovaný: Scéna pred ním ho odzbrojila! FOTO

Vtedajšie pokusy o rozhlasové vysielanie mali podľa Gladiša svoje technické limity, čo sa prejavilo napríklad aj na tom, že spočiatku bolo problém rozoznať, či hovorí muž alebo žena. Do éteru hrala opereta Johanna Straussa ml. Netopier a tiež árie z opery Otta Nicolaija Veselé paničky windsorské, ktoré púšťali z druhej strany gramoflatne. Košické pokusné vysielanie bolo možné zachytiť aj na amatérsky vyrobené antény, preto jeho tvorcovia vyzývali poslucháčov, aby im poslali spätnú väzbu, kde je ich vysielanie dostupné. Ozval sa im dokonca šľachtic z južného Poľska, ktorý tvorcom telegraficky oznámil, že ich veľmi dobre počuje.

V USA začala pittsburská stanica KDKA pravidelné rozhlasové vysielanie už 2. novembra 1920. Zanedlho sa rozhlas rozvíjal aj v Československu - v máji 1923 sa začalo vysieľať z Prahy a o tri roky aj z Bratislavy.

Historická budova pri Košiciach, z ktorej zaznelo prvé rozhlasové vysielanie na Slovensku, dodnes stojí a po nedávnej obnove je súčasťou budovaného závodu automobilky Volvo. Do prípravy areálu na výstavbu závodu slúžil objekt ako testovacia stanica Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho (ÚKSÚP).

Autor: TASR

Zažili sme unikát, aký inde na Slovensku nenájdete: V decembri sme sa ocitli v srdci džungle, zaplatíte 8 eur

21. 12. 2025, 19:40, Zdroj: [interez.sk](#), Vydavateľ: Startitup s.r.o., Autor: Petra Sušaninová, Sentiment: Pozitívny, Téma: Fakulta a ústavy UPJŠ, Kľúčové slová: Martin Pizňák
Dosah: 190 556 GRP: 4,23 OTS: 0,04 AVE: 1520 EUR

Zažili sme unikát, aký inde na Slovensku nenájdete: V decembri sme sa ocitli v srdci džungle, zaplatíte 8 eur

Zima so sebou neraz prináša nepríjemný chlad, mnoho odtieňov sivej, čľapkanicu a ďalšie nepríjemnosti. Nejednen človek snáva o dovolenke na tropickom ostrove. Vedeli ste však, že v Košiciach sa na chvíľu môžete do trópov skutočne preniesť?

Noc v džungli

Ako iste viete, Košice sú druhým najväčším mestom na Slovensku. A ako to už vo veľkých mestách býva, vládne tu ruch, pred ktorým uniknete len málokde. Len na skok od vyťaženej cesty ale predsa len nájdete zelenú oázu, ktorá váš niečím novým dokáže očariť každý deň – v zime aj v lete. Hovoríme o miestnej botanickej záhrade, ktorá už od roku 2022 organizuje udalosť známu ako Noc v džungli a my sme sa tam zažili pozrieť.

Foto: interez.sk

Je ako stvorená pre každého, kto chce na chvíľu uniknúť do teplej pestrofarebnej džungle a dozvedieť sa kopec zaujímavostí, o ktorých možno dovtedy ani len netušil, ale aj zábavných faktov. My sme sa do botanickej záhrady vybrali začiatkom decembra. Prehliadka začínala o šiestej večer.

Každého z termínov sa môže zúčastniť skupinka 16 ľudí, a to nielen dospelých, ale aj detí. Naša skupinka ale bola o niečo menšia, čo má svoje výhody. Celkom iste by ste si prehliadku nemali nechať ujsť vzhľadom na to, že počet termínov je obmedzený a Noc v džungli sa koná len počas decembra, januára a februára.

Foto: interez.sk

Pobaví vás svokrína stolička

Dnešnú prehliadku vedie RNDr. **Martin Pizňak**, PhD., ktorý nás hneď na začiatku upozornil, že kabáty potrebovať nebudeme. V skleníkoch je napriek chladnejším decembrovým teplotám príjemne teplo. Hneď po vstupe do skleníka sa všetko ponorilo do tmy. Len miestami rastliny osvetľovali tlmené farebné svetlá a atmosféru dopĺňala nahrávka so zvukmi, ktoré vskutku pripomínajú trópy. Doslova sme sa ocitli v nočnej džungli.

Prehliadka je starostlivo vopred naplánovaná. Pristavovali sme sa pri rôznych rastlinách a sprievodca nešetril fascinujúcimi faktmi a zaujímavosťami. Vedeli ste napríklad, že Aztékovia kedysi fajčili špeciálne upravené kakao? Bolo dôležitou súčasťou ich života a kultúry.

Foto: interez.sk

A zamysleli ste sa niekedy nad tým, prečo mäsožravé rastliny potrebujú k svojmu prežitiu lapať hmyz? Počas prehliadky sa tiež dozvieme, čo ste o banánoch doteraz možno ani len netušili. A prekvapí vás aj pár zaujímavostí o bambusoch. Zasmejete sa, keď zistíte, ktorá rastlina si vyslúžila prezývku „svokrína stolička“.

Tu aj tropickú búrku a spoznáte skutočné klenoty

Mimoriadne fascinujúci je aj miestny „matuzalem“, najstaršia rastlina košickej botanickej záhrady. Je ním cykas, ktorého vek sa odhaduje na približne 150 rokov. Je to vskutku klenot a mimoriadna vzácnosť. Okrem nasávania informácií sme mohli na moment zažiť aj skutočnú búrku v džungli. Svoje svetlo zhasol dokonca aj sprievodca. Ocitli sme sa v tme a okolo nás sa ozývali zvuky dažďa a hromov.

Foto: interez.sk

Keď svetla znovu trochu pribudlo, v lístí sme dokonca natrafili aj na pakobylku, čo pocit džungle ešte viac umocňovalo. Hoci prehliadka trvala 50 minút, čas v botanickej záhrade utiekol ako voda. Ani sme sa nenazdali a boli sme na konci prehliadky. Neuveriteľne rýchlo ušla aj vďaka tomu, že bola interaktívna. Nebola to len obyčajná prednáška. Sprievodca kládol otázky, ktoré preverili naše vedomosti a prinútili nás zapojiť mozgovú závit.

Ako tento nápad vznikol?

Po oficiálnom konci prehliadky mali návštevníci ešte niekoľko minút na to, aby si priestory botanickej záhrady obzreli sami. My sme sa RNDr. Pizňaka, PhD. opýtali, ako vlastne vznikol nápad vytvoriť unikátnu akciu, akú inde na Slovensku nenavštívite. „Inšpirovali sme sa zahraničnými botanickými záhradami, konkrétne Prahou. V pražskej botanickej záhrade sa nočné potulky konajú už niekoľko rokov a chceli sme niečo podobné vytvoriť aj v Košiciach. Sme totiž jediná botanická záhrada, ktorá je otvorená aj počas zimných mesiacov,“ dozvedáme sa.

Foto: interez.sk

Boli sme tiež zvedaví na to, ktorá časť nočnej prehliadky je jeho najobľúbenejšia. „Veľmi záleží od toho, aké máme publikum, či máme viac detí alebo viac dospelých. Ja počas prehliadky veľa rozprávam a občas si potrebujem urobiť pauzu. Preto mám najradšej, keď je tma a práve zažívame búрку. Vtedy je to naprogramované tak, že ľudia počúvajú dážď a vidíme aj blesky. Myslím si, že je to o to viac zaujímavé, že mnoho ľudí by zrejme nečakalo, že môže zažiť búрку aj v krytých priestoroch,“ prezradil nám.

Je najväčšou na Slovensku

Košická botanická záhrada je však plná zaujímavostí počas každého obdobia v roku. Vedeli ste napríklad, že tento rok oslavuje už svoje 75. výročie? Návštevníci tu môžu obdivovať až 4 000 druhov, poddruhov a kultivarov rastlín. S rozlohou 30 hektárov a so skleníkmi na ploche 3 500 metrov štvorcových je najväčšou botanickou záhradou na Slovensku .

Foto: interez.sk

Objavíte tu aj tú najväčšiu zbierku kaktusov a cykasov na Slovensku, ale aj mimoriadne vzácne exempláre tropických a subtropických rastlín. Svoj domov tu našli aj rôzne vzácne a ohrozené druhy živočíchov. Nájdete tu dokonca aj minizoo. Ako sme už spomínali, počet prehliadok je obmedzený a na každú z nich sa môže dostať nanajvýš 16 návštevníkov.

Od decembra v roku 2022, kedy botanická záhrada návštevníkov zaujala prvou nočnou prehliadkou džungle, do februára tohto roka, si ju prišlo pozrieť celkovo 1 444 ľudí. Lístky sa zvyčajne veľmi rýchlo vypredajú. Ak teda ešte nemáte kúpený ten svoj, odporúčame čo najskôr si pozrieť dostupné termíny na január.

Foto: interez.sk

Na svoje si tu príde každý návštevník

Veríme, že v košickej botanickej záhrade si na svoje príde každý. My sme už napríklad po minulé roky navštívili výstavu bonsajov, ale aj očarujúcich orchideí. Každoročnou tradíciou je aj výstava motýľov. Nič vás nepripraví na tú krásu, ktorú uvidíte po vstupe do skleníka s desiatkami pestrofarebných jedincov.

Foto: interez.sk

Iste ste už počuli o projekte s názvom Biela noc, ktorý každoročne na chvíľu premení slovenské mestá na mágiu. Inštalácie nájdete aj v Košiciach, pričom tento rok sa botanická záhrada zapojila po prvýkrát. Rastliny vďaka multimediálnej hre svetla a farieb vytvárali dokonalé umelecké diela. Počas jesenných dní si môžete pozrieť výstavu týkajúcu sa včelárstva. V jej priestoroch sa zas tento rok po prvýkrát konala aj výstava vianočných aranžmánov, ktorá umožnila talentovaným mladým ľuďom ukázať svoj talent.

Otvoriť galériu (8)

Autor: Petra Sušaninová